నేటి రాజకీయాల 'ఎక్స్-రే' చిత్రం 'ఈ కథ!

"ఎన్నికల వాగ్దానాలు
ఋణ మేళాలు...
బడుగు ప్రజల
ఆకలి తీర్చని
బెల్లం పూతలు..."

బెల్లం 'వకీనియా'

వి.డి.ఓ. కనకారావు ఇంటి ముందు జాతరలా జనం గుమిగూడి పోయారు:

"మా లోన్సు మాటేటి? మా ఫారాలు సబ్సీటు ఆఫీసుకెల్లాయా? బేంకీ వోలేటన్నారు?" ఇలా ప్రశ్నల మీద ప్రశ్నలు, మనిషి మీాద మనిషి తోసుకుంటూ కనకారావు ముందుకొచ్చి అడుగుతున్నారు.

చెప్పిందే మళ్లీ మళ్లీ చెప్పవలసి వచ్చినందుకు విసుగేస్తోంది. ఒక్కుమ్మడిగా జనం ఇంటికొచ్చి పడటంతో చిరాకేస్తోంది. ఆ చిరాకుతో కాస్త కోపవూ వచ్చింది కనకారావుకు. కోపంతో ప్యాంటు జేబుల్లో రెండు చేతులూ దూర్చి, తలక్రిందకు దించి రెండు మూడు సార్లు దీర్ఘంగా తలూపాడు. ఎప్పుడన్నా కనకారావుకి కోపమొస్తే యిలా చేస్తాడు. జేబుల్లో చేతులకు నోట్లు తగుల్తాయి. తలలో అనేక ప్లాట్లు మెదుల్తాయి తక్షణమే ఆ కోపకారణ సన్నివేశాన్ని అనుకూలంగా మార్చుకుంటాడు.

ఇప్పుడుగూడా తంలో ట్యూబ్ వెలిగింది. "మాడం డొరే! అందరొక్కక్షణం నిశ్శబ్దంగుంటే అందరికీ కలిపి భోగట్టా చెప్పేస్తాను" అని కేకేసాడు. జనం అంతా నిశ్శబ్దమైపోయారు.

రజకులకి ఇస్త్రీ పెట్లూ, బల్లలూ కావాలనీ, మురకారులకి కత్తెర్లూ, పొదులూ కావాలనీ, మీకు పందులు కావాలనీ ఇలాగ మీ అందరికీ లోన్సు ఫారాలు రాసాను. ఆటి మీద మీ సంతకాలు తీసుకున్నాను గదా?" అని కనకారావు ప్రశ్నించాడు.

"అదిగా ఫారాల్తోటి తమకి పాతికేసి రూపాయిలిచ్చుకున్నాము గాదా?" జనంలోంచి ఎవరో బదులు పలికారు.

ఈ పలుకు కనకారావు కర్ణభేరిని చేరనేలేదు. ఇలాంటి మాటలు దొరనివ్వని సౌండ్ప్రూఫ్ చెవులు కనకారావువి.

"ఆ ఫారాల్ని సమితాఫీసులో కుర్చీలన్నీ తిప్పి, సంతకాలు చేయించి డి.ఆర్.డి.ఎ. ఆఫీసుకి పంపాను. సబ్సిడీ ఇవ్వాల్సిన ఆఫీసు అదే. అక్కడికి మీ ఫారాలు పంపడం కెన్ని పాట్లు పడ్డానో మీకేటి తెల్సు?" అని కొద్దిసేపు ఆగాడు కనకారావు.

"సబ్సిడీ ఆఫీసులో గూడా కర్చులుంటాయ్రో... అనంతే, అప్పులుజేసి తెచ్చి మీకిచ్చాము కదా?" అన్నా రెవరో జనంలోంచి మళ్లీ.

"నీనయితే యేడాదిపాటు యెప్పస్‌గా క్షవరం, గెడ్డాం చేస్తానని ఒప్పుకొని ఎల్లంనాయుడు కాడ యేభయి రూపాయిలోడుకొని తెచ్చినాను" అన్నాడు ఈరడు జనంలోంచి.

సౌండ్ ప్రూఫ్ చెవులకివి సోకనేలేదు. కనకారావు మళ్లీ చెప్పసాగాడు. "అదిగో ఆ సబ్సిడీ ఆఫీసుల మీ ఫారాలు తొంగొన్నాయిన్నాళ్లు. మీరు నన్ను దూసుకు తినేస్తారు. నాచేతి లేటున్నాది? అయితే, మీ అదృష్టం బాగుంది. ఎల్లుండి ముఖ్యమంత్రిగారొస్తున్నారు కాలేజీ హాస్టలూ, మత్స్యకారుల కాలనీ ఓపినింగుకి. ఎల్లుండి మధ్యాన్నం హెలికాప్టర్ల దిగుతారు".

"ఎలికాప్టరంతే... అల్లపుడు, వంశధార వరదలపుడు ఆకాశం మీంచి అన్నపొట్లాలొదిలేయి అవేగదా బావ్?" అన్నాడు ఈరడు.

"ఆ అదే! దానిమీదిక్కడకొస్తారు. వొచ్చినపుడు "నా బడుగు తమ్ముళ్లకు, నా పేద ఆడపడుచులకు ఈ చేతుల మీదుగా సహకారం అందివ్వాలి యేర్పాట్లు కానివ్వండి" అన్నారట. అంచేత యిన్నాళ్లూ, సబ్సిడీ ఆఫీసులో తొంగొన్న మీ ఫారాల్ని లేపి, ఆటికి సబ్సిడీ రాసి, సంతకాలు పెట్టి చెక్కులు పంపారిపుడు" అని ఆగాడు కనకారావు.

"సబ్సిడీ వొచ్చేసిందన్నమాటైతే! హమ్మ! అయితెపుడిచ్చిరా బావ్?" అని ఆశగా అడిగాడు వాకరి గుంపడు.

"ఛత్ చెప్పిందాక ఆగండ్రా... ఎదవల్లారా" అని గసురుకున్నాక; "ఇప్పుడు సబ్సిడీ ఆఫీసు నుండి కాయితాలు, చెక్కులూ బ్యాంకుకి వచ్చేసాయి. బ్యాంకువారు అప్పులిస్తే ముఖ్యమంత్రిగారు పంచుతారు. ఇక మీ అదృష్టం. బ్యాంకు వారి ధర్మం. ఇవీ సంగతులు. చిత్తగించవలెను. ఇట్లు, కనకారావు, గ్రామాభ్యుదయ అధికారి" అని తగురీతిలో హాస్యం జోడించి ముగించాడు.

ఈ హాస్యాన్ని అర్థం చేసుకనే జ్ఞానమూ, అనుభవించే సమయమూ లేని జనం "అయితే బేంకోలు ఏటన్నారు బావ్?" అని అడిగారు.

"యేటంటారో అడగవలసింది మీరు. ఎల్లి అడగండి" కనకారావు.

"అలగనీస్తే ఎలాగబావ్? ఇంతజేసారు. ఆ బేంకీ పనిగూడా మీరు జేసిత్తే మీ పేరు సెప్పుకుంటాం. దయగల ప్రభువులు. తమరు... ప్రబతిమాలసాగాడు ఈరడు.

"ఒరే ఈరిగా నువ్వు డప్పుగొడతన్నావుగానీ... నీను పొంగిపోను. నీను చెయ్యవలసింది చేసాను. బ్యాంకు వారే చెయ్యాల ఈ పొగిడిందేదో ఆల్లనే పొగుడు. ఆ డప్పు బ్యాంపులోనే కొట్టు... ఎల్లు ఎల్లండెల్లండ్రు... అనేసి, జనంలోంచి దారి చేసుకు ఇంట్లోకి వెళ్లబోయాడు.

వెల్తున్న కనకారావుకి రజక వృత్తిలో వున్న గుంపడెదురొచ్చి బతిమాల్తూ "బాబ్బాబు! అలాగనీకు. బేంకివోల్తోటి మానాటోలిమి మాటాడనేము" అన్నాడు.

"బాబ్బాబూ! ఆకర్ని ఈనగాసి నక్కలపాల్జేసేకు. ఇప్పుడికే ఒక్కోరికీ ముందు, వొందన్నరేసి కర్చులయినాయి. కనికరించు బాబూ" అని ఈరడు మళ్లీ బతిమాలాడు.

"అందుకేరా నా ఆ డబ్బు వ్యవహారం వల్లనే నేను బ్యాంకుకి వెళ్లనంటున్నాను. మీ దగ్గిట తీసుకున్న డబ్బు నీనొక్కడ్నే తినిలేదు. మీ ఫారాల మీద సంతకాలెట్టిన ఎలేజసిస్టెంటు కాంచి, బి.డి.ఓ. దాక మరి సబ్సిడీ ఆఫీసుల ప్యూను నుండి పి.ఓ. దాక ఎన్ని చేతులికి పంచానో ప్రసాదం పంచినట్టు. ఎవరికి పంచకపోతే ఆల్లకే కోపం. ఆలు కోప్పడితే మీ పనవదు. పనవకపోతే మీరు నన్ను తినేస్తారు. ఇన్ని తంటాలన్నమాట.

కానీ, బేంకోలికివన్నీ అక్కర్లేదు. మీ పేల్లోట్టుకొని నీనెల్లి చెప్తే మీ కాడ నేనేదో దోచేసి, దాచుకున్నట్టుగ మాస్తారు. ఎనభయ్యారు కొర్రీలడతారు. ఎరగనోడికి చెప్పినట్టు ఎదవ రూల్సన్నీ చెప్తారు. అందుకే నేనెల్లను. మీరెల్లండి. బతిమాలండి. యేం అంతగా కాదంటే, శివన్నాయ్డుగారికి చెప్పుం. అతగానీ మధ్య మండలం అధ్యక్ష పదవి మీద గురిమాస్తండు. దానికోసం మీకు సాయం జేస్తాడు. య్యేటి? అంచేత మరేం భయం లేదు. వెళ్లండి? అని అన్ని విధాలా నచ్చచెప్పాడు.

అంతా వెనుదిరిగారు. కనకారావు ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయాడు.

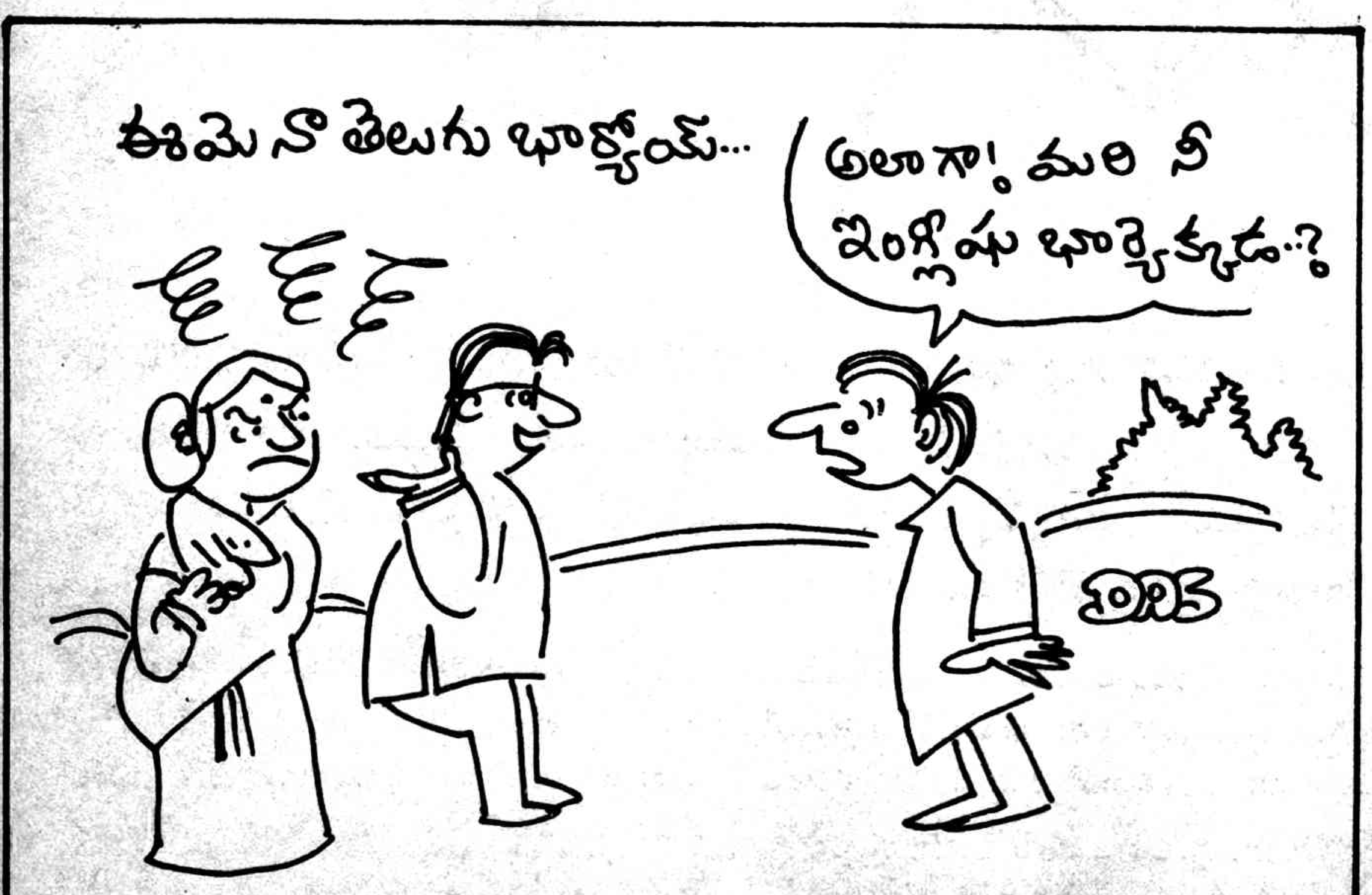

* * *

మర్నాడు ఉదయం పదిగంటలకు మర్రిపాడులోని మురకారులు, రజకులు వగైరా కుల వృత్తుల వాళ్ళందరూ బ్యాంకుకి వెళ్లారు. కొత్తగా కట్టేసే డాబా! విశాలంగా వుంది బ్యాంకు. బ్యాంకు వరండాలో అనేక పథకాల పోస్టర్లు ఆశలు ఊరిస్తున్నాయి కష్టమర్లలో! నోట్లకట్టలూ, నవ్వులు చిందే మొహాలే గోడల్నిండా గల పోస్టర్లలో కన్పిస్తున్నాయి.

వరండాలోకొచ్చిన జనాలు ఎటు వెళ్లాలో, ఎవర్ని అడగాలో తెలీక తికమకపడసాగారు. ఈరడు అక్కడున్న తెల్ల యూనిఫాం వ్యక్తి నడిగాడు. అతను "ఋణాలు" అనే బోర్డుగల రూమువైపు చూపించాడు. అందరూ "ఋణాలు" రూముకి వెళ్లారు.

ఆ రూము చల్లగా వుంది. కరెంటు వెల్తురుతో తెల్లగా వుంది. ఆ చల్లటి రూములో పెద్ద టేబిల్, దానెదురుగా గాడ్రెజ్ కుర్చీ వున్నాయి. సరిగ్గా వాటికి మీదుగా బిల్డింగ్ రూఫ్‌కి సీలింగ్ ఫ్యాను తాకట్టుపెట్టబడ్డ వస్తువులా బిగించబడి వుంది. ఫ్యాను రెక్కలు అసలూ, ఫాయిదాలు తీర్చలేక పాలేరయి

పన్జేస్తున్న వారిలా అవి(శాంతిగా తిరుగుతున్నాయి. ఆ గాలికి టేబిల్ మీంచి ఎగిరిపోకుండా... (ప్రోనోట్లు పీకచుట్టగా కుదేలయిన పేదల్లా... పేపర్ వెయిట్ కింద కాగితాలు అణిగి వున్నాయి.

"దండాలు బావ్" అందరొక్క సారన్నారు.

ఎదురు కుర్చీలో బాబు కళ్లతో దండాలందుకొని చూసారు.

ఈరదు సంగతి చెప్పాదు. కుర్చీ బాబు కళ్ళ టేబిల్ పైకి మార్చి, నోరు విప్పారు.

"యే ఊరు?"

"మాది మ(రిపాడు బావ్" ఈరదు.

"మ(రిపాడా. నా విలేజి కాదే" కుర్చీ బాబు.

జనాలకేమీ అర్థం కాలేదు. కాస్త చొరవ, ధైర్యమూ వున్న ఈరదే మళ్లీ "ఔను బావ్. మ(రిపాడు మా విలేజీ" అన్నాదు.

"ఔను నా విలేజి కాదు" కుర్చీబాబు

"ఔను మా విలేజి బావ్" ఈరదు.

"మ(రిపాడు మీ విలేజి" కుర్చీబాబు

"ఔను బావ్ మాది మ(రిపాడు" ఈరదు.

"మ(రిపాడు నాదిగాదు" కుర్చీ బాబు.

"ఓను బావ్ మీదిగాదు మాది" ఈరదు.

"అందుకే వెళ్ళండి"

"యెక్కడికి బావ్"

"మీ ఊరు"

"బాబ్బాబు! మా ఊర్నిండే వచ్చాం. సబ్సిటొచ్చింది. లోన్సు కావాల, కనకారావ్ బావ్ పంపారు. దయగల పెబువులు. తమరు కనకరించాల" ఈరదు డప్పు (పారంభించాదు.

"చూడయ్యా మ(రిపాడు మనిషి మీ ఊరి ఫీల్డాఫీసర్ని నేనుగాదు. అదిగో ఆ ఎదురు రూము. అక్కడికెళ్లి అడగండి. వెళ్లండెళ్లండి" తగిలేశారు కుర్చీబాబు.

ఎదురు రూముకి వెళ్లారు జనాలు. అక్కడ అమ్మగారున్నారు.

"దండాలమ్మగోరూ" అన్నారంతా.

"యేం?" అన్నారు అమ్మగారు కసిరినట్లుగా.

"మాది మ(రిపాడు విలేజమ్మగారూ" ఈరదు.

"అయితే, ఎవరు కాదన్నారు?" కసిరారమ్మగారు.

ఈ కసురికి ఈరదు కొద్దిగా జంకి, నసుగుతూ "అదికాదండమ్మగోరూ మా ఊరోళ్ళందరం కలిపి లోన్సు ఫారాలు ఎట్టాం. ఏడాదయిపోనాది. సబ్సిడీ వొత్తాదని తిప్పి తిప్పారు. ఆకరికి నిన్న సెప్పాదు కనకారావు బావ్. ఎల్లుండి ముఖ్యమం(తిగోరొస్తం(డట. సబ్సీటు లోన్లు పంచుతారట. అందికనొచ్చావమ్మా" అన్నాదు చివరికి.

"బాగుంది, బాగుంది మం(తులూ, ముఖ్యమం(తులూ వొచ్చినపుడల్లా పంచీడంకిది (పసాదం కాదు డబ్బు! ఎవరికిబడితే వారికే లోన్సు ఇచ్చేస్తే, ఎప్పుదుబడితే అప్పుదు మేళాలు పెడితే ఇక మరి చెప్పనక్కర్లేదు బ్యాంకులపని. దివాలా బోర్డులు పెట్టుకోవాలి. ఇలాగ అప్పులిస్తే మరి దివాళా తియ్యవేమిటి బ్యాంకులు?" అంటూ మేళాల మీద కోపంతో బ్యాంకుల దివాలాకు మీరే కారణమన్నట్లు వారితో అన్నారమ్మగారు.

"దివాలా తియ్యడంకి కుంభకోణాలు కారణం గానీ, అప్పులు కావు. అప్పులిచ్చి ఊళ్లంట ఎందరో బాగుపడ తం(డు. మా ఊరి అమ్మన్నశెట్టి అప్పులిచ్చి రైతువోరి భూమి సగంకి సగం (కెయిం జేసుకున్డు. ఊరోల్ల బంగారం, గింగారం వొడ్డీల్తోటి కదల్లేక అతగాడి బీరువాల్ల వుండి పోనాది. అప్పులోదుకున్నోలు దివాలా తీసారు గానీ అమ్మన్నశెట్టి తియ్యలేదు. మరి అప్పులిస్తే బేంకులెందుకు దివాలతీస్తాయి?" అని అడగాలనుకున్నాదు ఈరదు. కానీ జవాబిస్తే మరింత "జంయ్యి" మనెగిరిపోద్ది అమ్మగారని భయపడి డప్పుకొట్టటం (పారంభించాదు. డప్పుకి ఎంతటి గొప్పవారైనా పడతారనే గట్టి నమ్మకం ఈరడికి.

"అమ్మమ్మమ్మా! మీరలగనీకండి. పేద ముండా కొడుకులం. మీ దయవల్ల బాగుపడాల్సినోలిమి. మీ చెయ్యి లక్ష్మితల్లి చెయ్యి. మీ చేతి చలవ గొప్పది. మీ వల్లని సూపే సెప్పేస్తంది. మాక్కానికరిస్తారని" ఇలా డప్పుకొట్టున్నాదు ఈరదు.

డప్పు ని(ష్ప్రయోజనమైంది. అమ్మగారిలాంటి పొగడ్తలకు పడిపోయే దశ యేనాడో దాటి పోయారు. "(పతివ్యక్తి పొగడ్త వెనుక, మాటల వెనుక ఆ వ్యక్తి స్వార్థం వుంటుందని, అది వీలయితే ఎదుటి వ్యక్తిని నష్టపరుస్తుందనీ" ఓ నిశ్చితాభి(పాయానికొచ్చారమ్మగారు ఎప్పుడో. అంచేత ఈరడి డప్పు శబ్దానికి తీక్షణంగా చూడసాగారు ఈరడ్ని.

చిరిగిన గావంచా భుజమ్మీద గలిగినవాడు. చింపిరి జుత్తువాడు. కంపినీ బాడీ ధరించినవాడు. మూడు మూరల పంచె చిలకట్టు కట్టినవాడు. వాడు పసర్ల వీరప్పడనే ఈరదు.

అమ్మగారు తీక్షణంగా మాట్టంతో ఎందుకైనా మంచిదని రెండు చేతులెత్తి "దండం" పెట్టాడు ఈరదు. అమ్మగారికి నవ్వొచ్చింది. కానీ ఆపుకొని విసుగ్గా "నీ పేరేంటి?" అడిగారు.

"పసర్ల ఈరప్పడమ్మా" వినయంగా చెప్పాదు.

"వీళ్లంతా మ(రిపాడు వీలేజర్లేనా?"

"ఔనమ్మగోరూ ఔను" అందరన్నారు.

"చూడండయ్యా సబ్సిడీ వొచ్చినంత మా(తాన, మం(తులొచ్చినంత మా(తాన అప్పులిచ్చీమని రూల్సు లేవు. మీ ఉరు మేము రావాల. మీరు యే వృత్తికి అప్పదుగుతున్నారో చూడాలి. ఈ అప్పుద్వారా మీరు బాగుపడాల మా బాకీ తీర్చాల ఈ లెక్కలు గూడా మేము ఆలోచించాల! మా లెక్కల్లో మీరు పెట్టే స్కీములు పనికొస్తాయని తేలిన తర్వాత మేము అప్పులివ్వాలి. తెల్సిందా?" అనడిగారు.

"మాకు ఈ రూల్సన్నీ యేటి తెలుత్తాయి? తవరు దయ తల్సాలగానీ. మీ కష్టముంచుకోము. మాకు వీలయ్యిందిచ్చుకుంతాము. అన్ని ఆఫీసులకీ పంచినాము. (పసాదం పంచినట్లుగా! తవకి గూడా..." అంటూ ఆ ఆశ గూడా చూపాదు వ్యవహర్తలా ఈరదు.

"అంటే... అంటే యేవిట్నీ ఉద్దేశం? (పసాదమంటే లంచమేనా? నాకు లంచం ఆశ చూపుతావా? పో ఫో ఇక్కడ్నించి నీకే గాదు, మీకెవరికీ యిక లోన్సు వెయ్యే వెయ్యను పొండి" అని కసిరేసారు అమ్మగారు.

ఈరడికి మతిపోయింది. డప్పుకీ పడలేదు. (పసాదానికీ లొంగలేదు. చి(తంగా కన్పించారమ్మగారు. ఇక యేమి మాట్లాడినా మంచిది కాదనే భావంతో అందరికీ "పదండి, పదండి" అన్నట్లు చేత్తోనే సైగ చేస్తూ వార్ని ఋణాల రూములోంచి బయటికి నడిపించాదు.

జనం అంతా నిరాశపడిపోయారు. ఆటు అప్పులు చేసి ఇచ్చుకున్న లంచం గోడకు వేసిన సున్నంలా మరి తిరిగిరాదు. ఇటు లోన్సు అయ్యే అవకాశం లేదు అనుకున్నారు. చివరి ఆశగా శివున్నాయుడిని చేరుకున్నారు.

శివున్నాయుడికి యే పదవీ లేదు. కానీ ఆర్థిక బలమూ, అంగబలమూ వల్ల మంచి పవర్ వుంది. ఆ మండలంలో శివున్నాయుడి కులానికీ మెజార్టీ వుంది. ఆ

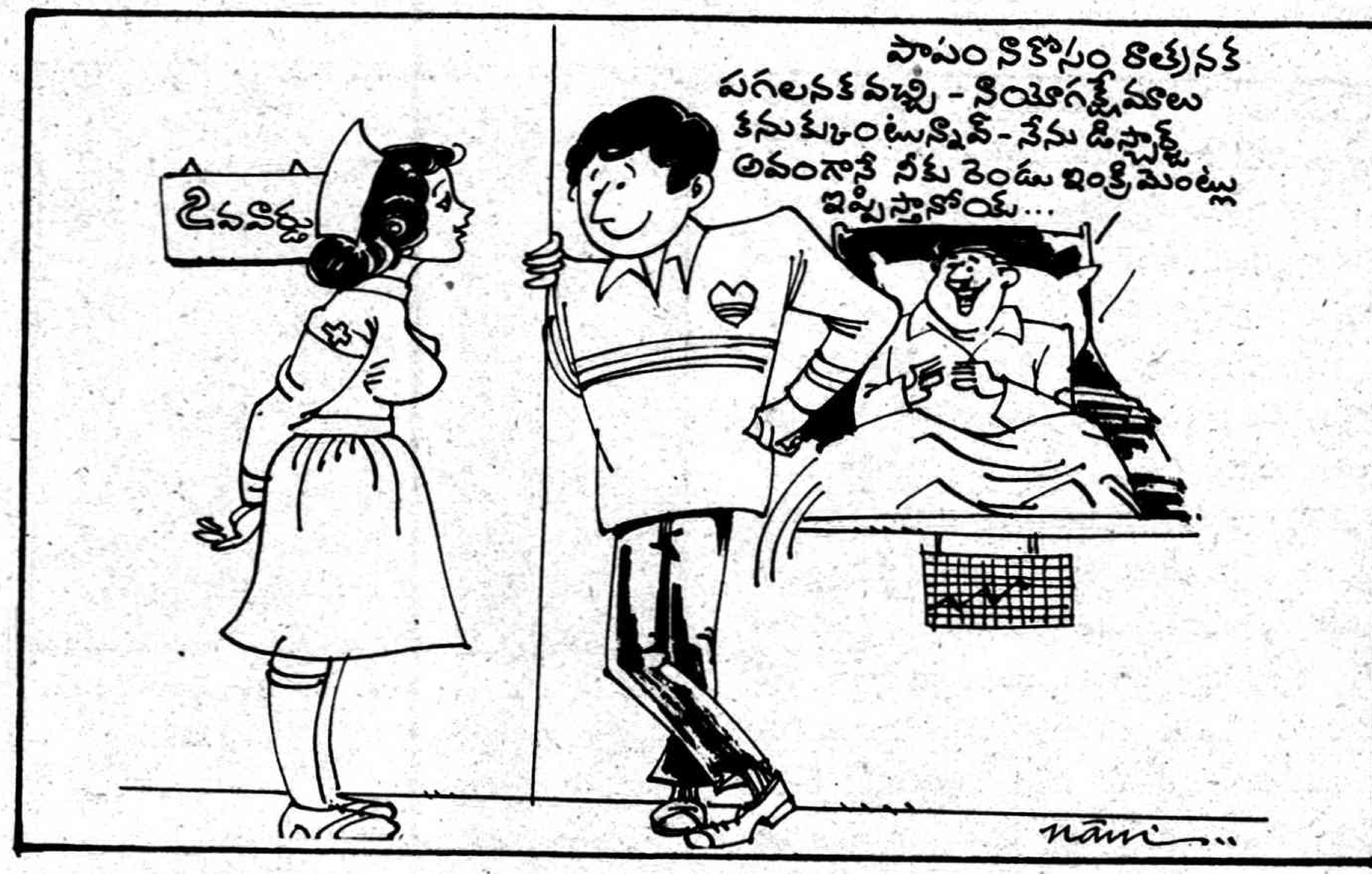

కులంలో మంచి బంధుత్వముంది. లాభాల మీద లాభాలు తెచ్చే సారా వ్యాపారముంది. వంశధార కాలువ కింద వందెకరాలు పల్లముంది. జిల్లాలోని ఒక మంత్రి వర్గం మద్దతుంది. అంచేత మండల అధ్యక్ష పదవి మీద కన్నుంది శివున్నాయుడుకి.

జనం చెప్పిందంతా జాగ్రత్తగా చెవులొగ్గి విన్నారు నాయ్డుగారు. (వినినట్లు తలవాల్చి నటించారు) తర్వాత, "అదా సంగతి. యేం పర్లేదు. నేను చూస్తాను. మీ లాంటోళ్ల కోసమే గవర్నమెంటు అనేక పథకాలు బెట్టింది. అనేక రకాల ఋణాలిప్పిస్తోంది. కానీ, ఇలాగే మధ్యలో ఆటంకాలు! ఈ ఆటంకాలవల్లే ప్రభుత్వం చేసే మంచిపన్లు ప్రజలకు అందకుండన్నాయి. ఇవే మాలాంటి పెద్దలం చూడాలి. చూసి మీలాంటోళ్లకి సాయపడాలి. అప్పుడే మన పార్టీకీ, ప్రభుత్వానికీ మంచి పేరు. యేమంటారు?" ఇలా చిన్న సైజు ఉపన్యాసం ఇచ్చారు నాయుడుగారు.

యేది చేసినా వెయ్యకపోయినా ఉపన్యాసాలు వెయ్య గలగాలి ఈనాడు రాజకీయ వేత్త. అంచేత నాయుడు గారు ట్రైనింగ్ అవుతున్నారు. చదివింది 'లా' కోర్సు కావటంతో. నాయుడుగారు మంచి వక్త అనే పేరు తెచ్చుకుంటున్నారు గూడా!

నాయుడుగారి ప్రశ్నకు జనం "అంతే గదమరి" అన్నాక, అప్పుడు "అంచేత నేను రేపు బ్యాంకుకి వెల్తాను. నాకీ మధ్య కేంపులెక్కువయిపోయాయి. ఊర్లో వుంటే ఈపాటికే మీ పని తేరిపోయున్ను. అయినా రేపు చూస్తాను. మీకేం పర్లేదు. రేపొచ్చి కలవండి" అన్నారు.

లాకప్పులో

సత్యాన్ని అడిగాను
"ఏమిటే ఎక్కడా' అని?
చెవిలో వినిపించింది చెరుగ్గా
'పోలీసు లాకప్పులో' అని.

డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డి

"చిత్తం. అలాగే బాబ్" అన్నారంతా.

"అయితే ఇక నాకు శెలవా?" అన్నారు నాయ కుడిలా నాయ్డుగారు.

జనం తికమకపడి, తేరుకుని చేతులెత్తి మొక్కి... శెలవు దీసుకున్నారు.

*　　*　　*

మర్నాడు శివున్నాయుడుగారు బ్యాంకుకి వెల్లారు. బ్యాంకులో ప్రజలు నాయుడుగారికి నమస్కారాలు పెట్టారు. నాయుడుగారు తలూపుతూ లోనకెల్లారు. లోన కొంతమంది అధికార్లకి "నమస్తే" లందించారు. కొంతమందిని "మేవోయ్" అన్నారు. కొంతమందికి చిరునవ్వులు పంచారు. అమ్మగారి రూం కొచ్చి "నమస్కారం మేడమ్‌గారు" అన్నారు చేయెత్తకుండానే నోటితో!

అమ్మగారు చూసి "నమస్తే రండి కూర్చోండి" అన్నారు. నాయ్డుగారు ఎదురు గాడ్రెజ్ కుర్చీలో కూర్చున్నారు. నాయుడుగారితోనే వచ్చిన వి.డీ.ఓ. కనకారావు కూడా ప్రక్కనే స్టూలు మీద కూర్చు న్నాడు.

"మాకు రేపు ముఖ్యమంత్రిగారి చేతి మీదుగా ఇప్పిస్తారు కదా" అనడిగారు నాయుడుగారు.

"యేవిటీ?" ప్రశ్నార్థక మొహంతో అడిగారమ్మ గారు.

"ఇదేంటోయ్ కనకారావ్? యేటంటారేటి అమ్మ గారు" ఆశ్చర్యంగా అడిగారు నాయుడుగారు.

"బోర్‌వెల్... మోటార్ ప్రొసీడింగ్స్ వొచ్చాయి కదండీ. రేపు మోటార్ ఇస్తున్నాంగదా... అదేనండీ... సుభద్రమ్మగారి..." ఇలా నంగిరి నంగిరిగా అమ్మ గారికి విషయం చెప్పాడు వి.డీ.ఓ.

"సుభద్రమ్మ విషయమా? పర్సరే. మీకు అంటే మళ్లీ యేవిటా అని ఆశ్చర్యపోయాను" అని నవ్వేసా రమ్మగారు.

"చంపేసారు" అని గొల్లున నవ్వేస్తూ, కనకారావు

APL ఎ.పి. లైటింగ్స్ వారి విశిష్ట ఉత్పత్తులు ...

★ బల్బులు
★ ఫ్లోరసెంట్ ట్యూబులు
★ ఫిట్టింగులు
★ చోకులు, స్టార్టర్లు.....

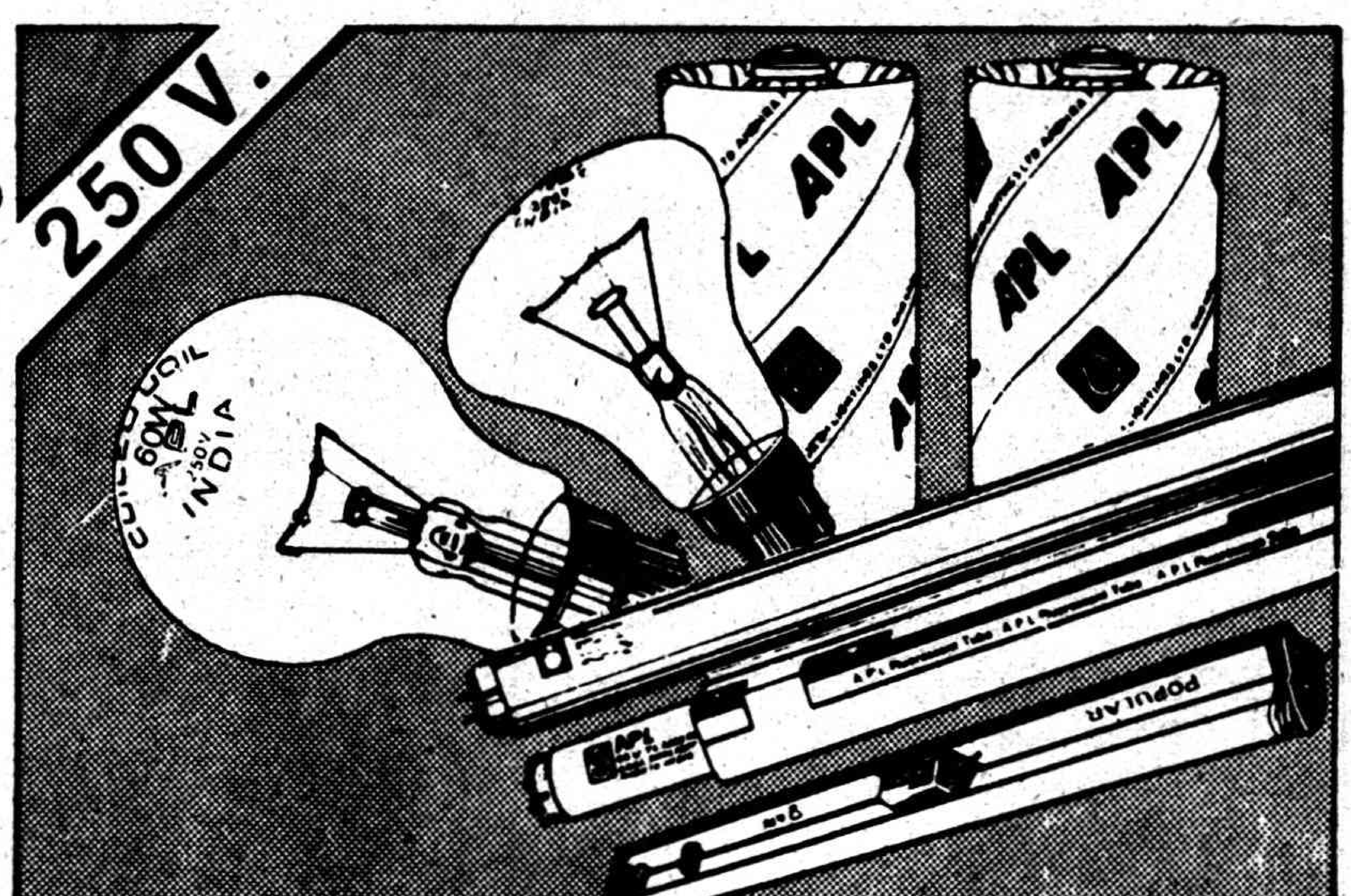

నమ్మకానికి, నాణ్యతకు,
సరసమైన ధరకు,
సాటిలేనివి

నిజమే! అందమైన గృహానికి
మరింత శోభ కూర్చే అలంకారం !!

ఆంధ్రప్రదేశ్ లైటింగ్స్ లిమిటెడ్
(ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామికాభివృద్ధి
కార్పొరేషన్‌కు అనుబంధ సంస్థ)
నారాయణగూడ, హైదరాబాదు-29.

జెబ్బమీద చరుపుచరిసారు నాయుడుగారు.

"నిజంగా మీరు నన్ను చంపేసారు" జెబ్బ తడుము కుంటూ అన్నాడు వీడివో.

"మీరిద్దరూ కలిసి మమ్మల్ని చంపుతున్నారు. భర్త పేర ఒక లోను, భార్య పేర మరో లోను పెడతారు. పెద్ద రైతులై వుండీ సబ్సిడీలు 'సంపాదిస్తారు- ఈ విషయాలు రూల్సుకి విరుద్ధం. యేమంటే మీకో్క్పం" కాస్త మొహం మాడ్చుతూ అన్నారమ్మగారు.

"నా భూమి రికార్డుల ప్రకారం నాకప్పు యిచ్చారు. సుభద్రమ్మ రికార్డుల ప్రకారం ఆవిడకి అప్పిచ్చారు. ఇందులో తప్పేటి? రికార్డుల్లో భూమి ప్రకారం చిన్న రైతులమే గనక సబ్సిడీలొచ్చాయి. ఇందులో రూల్సుకి ఎగినిస్టేటున్నాది? చెప్పండీ. అదీగాక ఒక మాట చెప్పేదా మేడంగారూ... కొన్ని చట్టాలూ వుంటాయి. ఆటికి సవరణలూ వుంటాయి, మరలాగే "రూల్సు" అన్నాక వాటికి లూప్‌హోల్సు వుంటాయి. వాట్నే మాలాంటోల్లు వుపయోగించుకునే సాయం మీలాంటి ఆఫీసర్లు చెయ్యాల. మేము మీలాటోళ్లకి బదిలీల్లోను, ప్రమోషనల్లోనా సాయం జేస్తాం. ఇది "గివ్ అండ్ టేక్ పాల"సన్నమాట. అంతే గద కనకారావ్?" అని పై పాలసీకి కనకారావు యొక్క అంగీకారాన్ని గూడా అడిగారు నాయ్డుగారు.

"గొప్ప కరెక్టుగా జెప్పార"న్నాడు కనకారావు రాని నవ్వు తెచ్చుకుంటూ.

"అయితే మరి మాకు శలవా?" అన్నారు నాయ్డు గారు కుర్చీలోంచి కాయాన్ని లేపుతూ. అంతలోనే యేదో గుర్తుకొచ్చినవారిలా మళ్లీ కూర్చుంటూ "అన్నట్టు మర్చిపోయాను" అన్నారు.

"యేమిటన్నట్టు" ప్రశ్నార్థక మొహం పెట్టారమ్మ గారు.

"ఆ! ఏం లేదు. ఈ రోజుల్ల రాజకీయ నాయకులు గొప్ప చులకనైపోయారు. ఎప్పుడు ప్రజలకి కనపడ్నా యేదో ఒకటడుగుతారు. ఎలక్షనపుడు సారా అడుగు తారు, పీరలడుగుతారు, పీట్లు వోట్లడుగుతారు. ఆ తరాత బియ్యమంటారు, భూవులంటారు, ఇల్లంటారు, పొల్లంటారు. కోమటోడ్ని జూస్తే నక్క సొంటి అడిగిం దట! అలా వుంది.

"ముఖ్యమంత్రిగారొస్తున్నారు కదా! వారి చేతిమీదుగా లోనిప్పించవా?" అని మా ఊరి కులవృత్తుల వాళ్ళంతా నా(లోజుల్నించీ నన్ను తినేస్తున్నారు. వాళ్లకి సబ్సిడీ గూడొచ్చిందట. యేవోయి కనకారావ్?" అని కనకా రావుని చెప్పమన్నారు.

"ఖావొచ్చేసింది. మన బ్యాంకుకే చెక్కు లొచ్చాయి" కనకారావన్నాడు.

"అందుకనీ, వాళ్ల లోన్సు జేసిస్తే నాకు మాటా దక్కుతుంది. వాళ్లకి మేలూ జరుగుతాది" అన్నారు నాయ్డుగారు.

"మాడండి. ఇలా మంత్రులొచ్చినపుడు మేలా పెడతారు. అంతవరకూ డి.ఆర్.డి.ఏ. ఆఫీసులో యేడ్చే దరఖాస్తులు అప్పుడు కదుల్తాయి. ఇదే అదునని కొంత మంది బినామీ లోన్లెడతారు. కొంతమంది

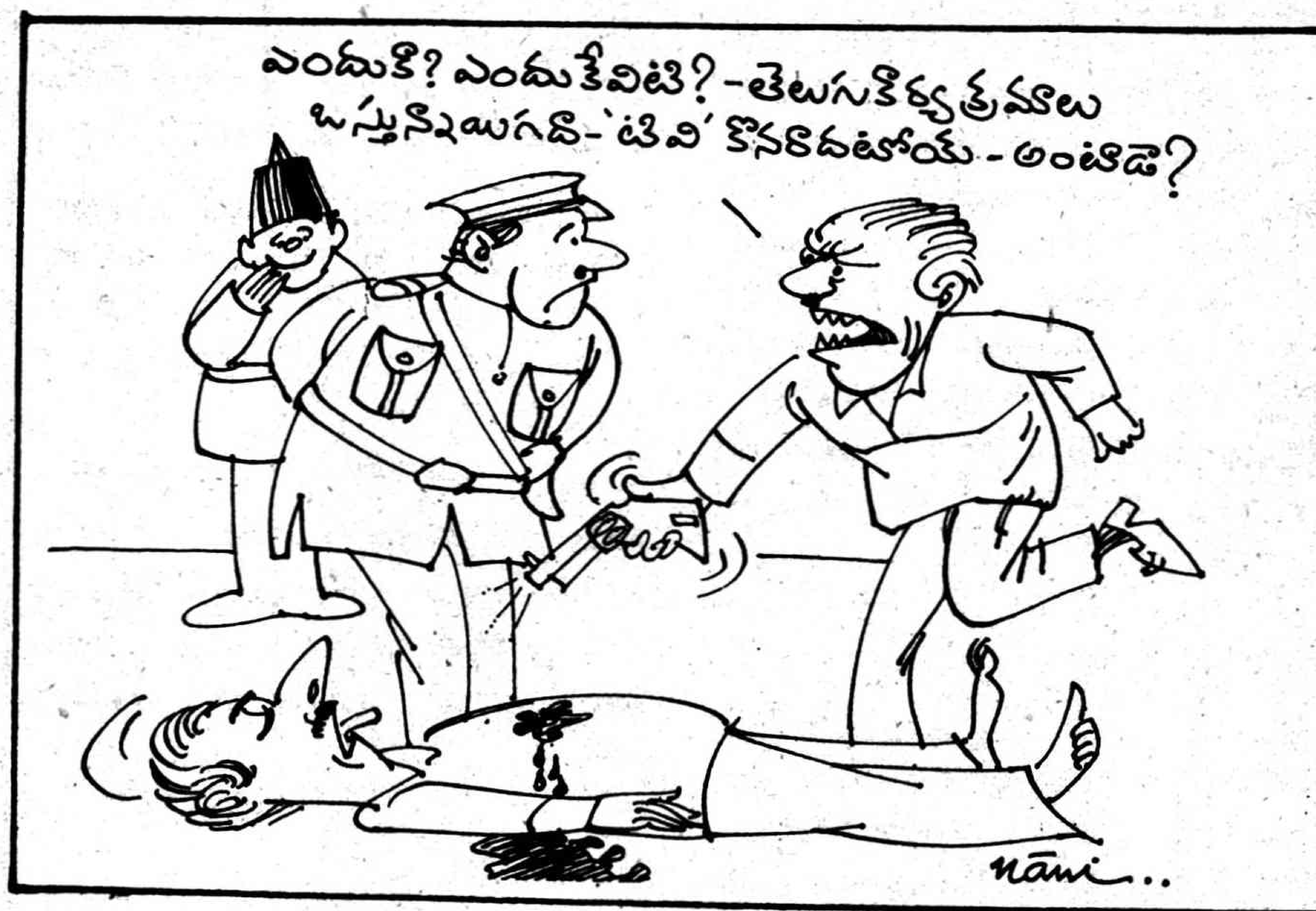

సబ్సిడీ కొట్టేడానికి సన్నకారు లౌతారు. మిడిల్‌మెన్ లేచి ఇటు బ్యాంకునీ, ప్రభుత్వాన్నీ అటు ప్రజల్నీ మోసగించి సబ్సిడీని సర్దుకొని స్కీముల్ని పురిట్లోనే సంధి కొట్టిస్తారు. ఇదిగో ఇలాంటి పద్ధతులు నాకు నచ్చవు. నేను డైరెక్టుగా లబ్ధిదారుని పరిశీలించి స్కీము గూర్చి ఆలోచించి లోను శాంక్షను జేస్తాను. మీ ఊరి వాళ్లకదే చెప్పాను" అన్నారు విషయంపై లోతుగా చెప్పి, మరి మాట్లాడొద్దన్నట్లు.

"పేద ముండాకొడుకులు. కాస్త కనికరిద్దురూ" అన్నారు నాయ్డుగారు.

"పాపం యేడాది నుండి దరఖాస్తులు పెట్టి ఎదురు చూస్తున్నారండీ"అని జాలి చూపాడు కనకారావు.

"ఎందుకండీ నన్ను విసిగిస్తారు? మా ప్రొసీజర్సు సంగతో? లోనిచ్చే ముందెన్ని పరిశీలించాలనుకున్నారు? అదీగాక, ఈ మేళాల్లో ఇచ్చే ఋణాలు రికవరీ కావటం లేదు. నో, నో నాట్ పాసిబుల్" అని ఇంగ్లీషులో గూడా

రేపు

మనోభీష్ట దైవానికి అమృత
తుల్య నైవేద్యంగా చేతులార
అందించాలని

క్షణ క్షణం భద్రంగా
రేల్బవళ్ళు దాచుకున్న
నీ సుధా భాండ చిరుపేటిక నెవడమ్మా!
చితగ్గొట్టి చిందించిన
పైశాచిక కామ పాపానవ భీభత్సం సంహ
రించిన దుర్మి(శమ జీవం?
Rape+ తసిల్

—అనుముల కృష్ణమూర్తి

సాధ్యం కాదనేసారమ్మగారు.

అమ్మగారు విసుక్కోవటం, యింగ్లీషు-తెలుగులో గూడా "కాదు" అనేయటంతో నాయ్డుగారికి ఆగ్రహం కల్గింది.

"ప్రొసీజర్సూ, రూల్సూ మాటకొస్తే ... అవి ప్రజలకి చెప్పడంకే గాదు మనమూ పాటించాలి" అన్నారు నాయుడుగారు.

"అంటే... అంటే యేమిటంటారు మీరు?" కోపంతో ముక్కుపుటాలెగరేస్తూ అడిగారమ్మగారు.

"ప్రొసీజర్సు పేరు జెప్పి... యే పేద జనానికి వీలుగాదంటున్నారో ఆ పేదలే మీకుగానీ, నాకుగానీ ఇదిగీ బట్టా, ఈ పొట్ట ఇస్తున్న. వాళ్లే కష్టపడప్పోతే మీరు కాగితాలు రాసుక్కూర్చోలేరు. నేను కబుర్లు చెప్పకు తిరగాలేను. ఆ విషయం గుర్తుంచుకోండి" నాయ్డుగారు.

"గొప్ప ప్రేమ పుట్టుకొచ్చింది తమరికి... తమరి సంగతి మాకేమి కొత్తగాదు..." అని కోపంతో ఇంకేదో చెప్పాలనుకున్నారమ్మగారు.

కానీ కనకారావు కల్పించుకొని, ఇరువుర్నీ శాంతింప జేసాడు. ఇరువురికీ పరిష్కార మార్గంగా ఒక సులువు చెప్పాడు.

అదేమిటంటే, దరఖాస్తు ధారులందరికీ ఆయా పథకాలకు ఋణాలు ఇస్తున్నట్లుగా "శాక్షనింగు లెటర్సు" మాత్రమే ఇస్తారు బ్యాంకువారు. వాటినే ముఖ్యమంత్రిగారి చేత పంపిణీ చేయిస్తారు జనాలకి!

"యేమంటారు? ఇలాగైతే మీకూ డాక్యుమెంటే షను బెడదా, ప్రొసీజర్సు గొడవా వుండవు. నాయుడి గారికీ నామోర్ష వుండదు. ఈ ప్రోగ్రాం అయ్యాక, మీకిష్టమైతే లోన్సిస్తారు. లేదంటే లేదు. శాంక్షనింగు లెటర్లు ఎలాగూ షరతుల్తో ఇస్తారు. ఆ షరతులమీదే ఇష్టం లేకపోతే తోసేయొచ్చు. యేమంటారు?" అని అమ్మగారిని అడిగాడు కనకారావు.

అమ్మగారు ఆలోచనలో పడిపోయారు.

ఇదే మంచిది నాయుడుగారూ. మీకు మాటా దక్కు తాది. వారికి కష్టమూ వుండదు. మీరు మామూలుగా జనాలతోటి "ఇదిగో రేపు ముఖ్యమంత్రిగారి చేత మీకు శాంక్షన్ లెటర్లిప్పిస్తాం. ఈ బిజీ తగ్గగానే బ్యాంకు వారు మీకు లోన్సిస్తారు. మరేం ఫరవాలేదు. అంగీకరించి లెటర్లిస్తున్నాడు గదా" అని చెప్పండి. వాళ్ళు నమ్ముతారు. అంతే! మీకు మాత్రం వాళ్ళు నమ్మటం కావాలిగానీ వాళ్ళకి లోన్సయిపోవాలని వుందేవిటి? ఆలోచించండి" అని నాయుడిగారితో గూడా అన్నాడు కనకారావు. నాయుడుగారూ ఆలోచనలో పడ్డారు. ఇరువురికీ ఈ పరిష్కారం నచ్చింది.

*   *   *

అదో. పెద్ద మైదానం! పిల్లలు కీయిచ్చి విడిచిపెట్టిన ఆట బొమ్మల్లా కార్లూ, జీపులూ అటూ ఇటూ గిరగిరా తిరుగుతున్నాయి. ఎప్పుడు లేని అలంకారాల్తో నగరం అదంగా సింగారించుకుందా రోజు. నగరం నుండి

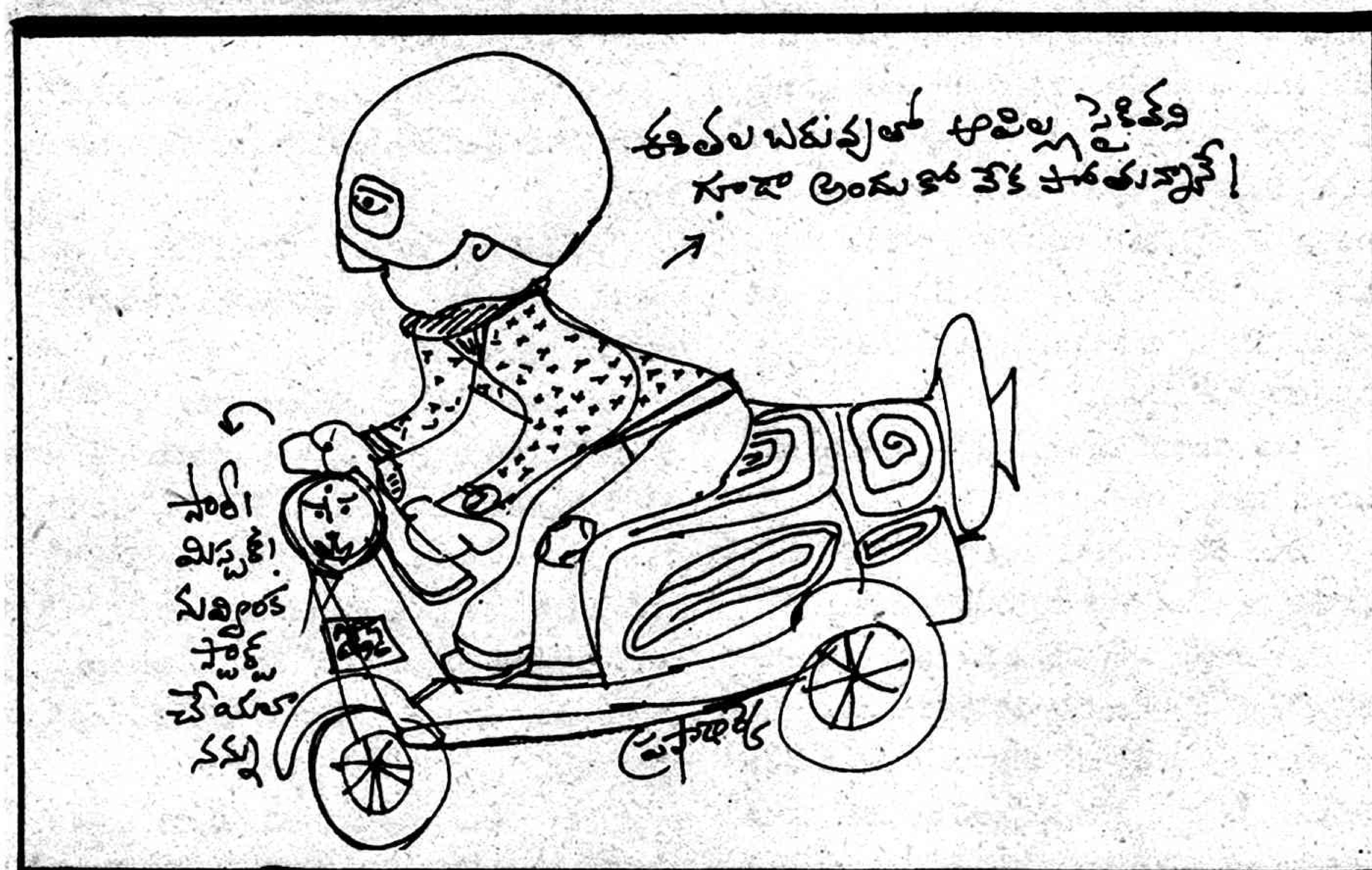

మైదానం దాకా జనం తండోప తండాలుగా చేరిపోయారు.

ఆ పెద్ద మైదానంలో ఒక భాగంలో వివిధ బ్యాంకుల వారి స్టాల్సూ, మరో వైపు సభాస్థలి, మరో భాగంలో కిళ్ళీ, బీడీ, సిగరెట్ దుకాణాలు వెలిసాయి. అప్పుడు సమయం సాయంత్రం అయిదు గంటలు.

ఆకాశంలో హెలికాప్టర్ కన్పించింది. ఎర్రటి వస్త్ర ధారి హస్తం మైదానంలోని జన సముద్రాన్ని పలకరించింది. జనసంద్రంలో సంతోష కెరటాలెగసాయి. వాట్నే కంట్రోలు జేసాయి ఖాకీ లాఠీలు.

తెరమీదకి రంగుల బొమ్మలా మైదానం మీద దిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు. అధికార, అనధికార ప్రముఖులు వందన సమర్పణ జేశారు. ముఖ్యమంత్రికీ, జనాలకూ మధ్య ఖాకీ కవచాలు నిలబడ్డాయి. ముఖ్య మంత్రిగారు బ్యాంకువారి స్టాల్స్ దర్శించారు. సుభద్రమ్మకు మోటార్ ఇచ్చారు. మరొకరికి ట్రాక్టరిచ్చారు, ఇంకొకరికి రిక్షా... ఇలా అనేకం అందజేస్తూ ఫోటోలు దిగారు. తర్వాత టాపులేని జీపులో సభా స్థలికి చేరారు.

సభా వేదిక నలంకరించి "బడుగు తమ్ముళ్ళకూ, ఆడపడుచులకూ" అనేక హామీలిచ్చారు. వాగ్దానాల్ని పంచిపెట్టారు. కండలు తిరిగిన తన శరీరాన్ని... ఎముకలు దేలిన పేదల కంకితమన్నారు. అభిమానుల చప్పట్లు మార్మోగాయి.

అప్పుడు 'శాంక్షనింగ్ లెటర్స్' పంపిణీ ప్రారంభమయ్యింది. అమృతం పంచినంత సీరియస్‌గా ఒక్కొక్కరికీ లెటర్స్ పంచుతున్నారు ముఖ్యమంత్రి గారు. మర్రిపాడు వంతొచ్చింది. ఈరడు వెళ్ళాడు. ముఖ్యమంత్రిగారు కవరందించారు. ఈరడందుకున్నాడు.

"బాబో... సిన్న మాట సెప్పకొనీదా?" అనడిగాడు వినయంగా.

"చెప్పు..." అన్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు నవ్వుతూ ప్రేమగా.

"బాబూ! మా సిన్నపుడు మేం ఆకలికేడిత్తే... మా అమ్మ ఇంత బెల్లం ముద్ద మండకి రాస్సి కూకోబెట్టేది. మేం ఏడుపు మానీసి ... అది నాకుకోమండోలిమి. గానీ కడుపు దున్వీసీది ఆకల్తోటి.

ఇపుడు పెద్దయినాం! ఆకలి బతుకులు పోతాయను కొని "అమ్మ" చెయ్యి దిక్కు కొన్నాళ్లు మూసాం. తరాత "అన్న"నుకోని నీ దిక్కు సూసాం.

మీరు 'మండకి బెల్లం' రాస్సి నాకమంటు... మండకి బెల్లం తోటి... కడుపు మంట తీరదు బాబో... తీరదు" అనేసి, జనం వైపు తిరిగి, అందరికీ కనబడేటట్లుగా అందుకున్న కవరు ఎత్తి పట్టుకొని పర, పరా చించి ముక్కలు జేసాడు.

తేజో రేఖ

కాల హరిత శాఖపై కనిపించని కోయిలల
రసగీతాలకు పులకించి పోయాను.
నక్షత్ర తీరాల కిర్మీర ఉదయాలలో
అక్షర విహంగాలను ఎగుర వేశాను
కాలిపోతున్న శూన్యంలో నిశ్శబ్దం గీసిన
నైరూప్య చిత్రాలు వీక్షించాను
ఆశల హరివిల్లు పాదాలవైపు
స్వప్న బాహువులు పరచాను.
గతాన్ని త్రవ్వి తీసిన శిల్పాలను
భవిష్యత్తుకు బాటగా మలచాను.
వర్తమానం అంచులపై సౌందర్యం
వెన్నెల జల్లుగా కురవాలని తపించాను.
యుగ యుగాల కన్నీటి ధారను
నా పాటకు లయగా మార్చాను.
చావు బ్రతుకులకు అతీతమైన తేజో రేఖనై
నేనే ఒక చక్షువునై వెదుకుతున్నాను.
అందుకే వేదాలుగా మెరిసే నీలి కళ్ళను...
విశ్వ గోళాల రమ్య సంగీతం మ్రోగే గుండెల్ని
ఇప్పటికీ గాలిస్తూనే ఉన్నాను.

—కె. యజ్ఞన్న

ప్రేమాభిషేకము

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

—[illegible]